

ע"פ 8457/22 - אריאל רוזנטל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 8457/22

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: אריאל רוזנטל

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטתו של בית המשפט לענייני תעבורה
בפתח תקווה מיום 5.12.2022 בפ"ת (תעבורה פ"ת)
2629-11-22 שניתנה על ידי כבוד השופטת ל'
שלזינגר שמאי;
תשובת המשיבה לערעור מיום 29.12.2022

בשם המערער: עו"ד אריאל עטרי

בשם המשיבה: עו"ד טליה קצב

פסק-דין

ערעור על החלטתו של בית המשפט לענייני תעבורה בפתח תקווה (השופטת ל' שלזינגר שמאי; להלן: המותב) מיום 5.12.2022 בפ"ת (תעבורה פ"ת) 2629-11-22 (להלן: ההליך) שלא לפסול עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. כעולה מהחומר שלפניי, המערער היה מעורב בתאונת דרכים טרגית שהתרחשה ביום 19.6.2022 עת נהג ברכבו הפרטי בכביש 4249 לכיוון מודיעין. בשלב מסוים, סטה המערער מנתיב נסיעתו ופגע ברוכב אופניים, פגיעה שהביאה למותו.

2. ביום 20.6.2022 נפסל רשיונו של המערער, מכוח הוראת סעיף 47(ה)(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה) למשך 90 ימים. ביום 12.9.2022 הגישה המדינה בקשה לפי סעיף 50(א) לפקודה להאריך את תקופת פסילת הרשיון עד להשלמת החקירה והגשת כתב אישום (הפ"מ 3763-09-22; להלן: ההליך הקודם). בדיון שהתקיים בהליך הקודם ביום 28.9.2022, טענה המשיבה כי יש יסוד סביר להניח שיוגש כתב אישום נגד המערער וכן טענה למסוכנות המערער נוכח תוצאותיה הקטלניות של התאונה. חלק מאותו הדיון התנהל במעמד נציג המשטרה בלבד, שהציג בפני המותב חומרי חקירה. זאת, על מנת שלא לחשוף את המערער או בא-כוחו לחומרי חקירה אלה באותו השלב.
3. ביום 3.10.2022 קבע המותב כי קיימות ראיות לכאורה לכך שהמערער אחראי לקרות התאונה, וכי אכן יש יסוד להניח שיוגש נגדו כתב אישום בגין גרימת תאונה ומותו של המנוח - נסיבות המקימות את חזקת המסוכנות שלא הופרכה על ידי המערער. על רקע זה נקבע כי הארכת פסילת רשיונו של המערער ב-60 ימים נוספים היא מידתית, מאוזנת ולתכלית ראויה, באשר היא נותנת משקל ראוי לאינטרס הציבורי להגן על שלום הציבור ולביטחון המשתמשים בדרך.
4. ביום 8.11.2022 הוגש נגד המערער כתב אישום המייחס לו עבירה של גרם מוות בנהיגה רשלנית. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה, במסגרת ההליך נושא הערעור שלפניי (פ"ת 2629-11-22), גם בקשה לפסול את רשיונו של המערער עד תום ההליכים. בדיון שהתקיים בפני בית המשפט ביום 14.11.2022, ממנו נעדרו המערער ובא-כוחו, החליט המותב, לאחר שעיין בחומרי הראיות, כי קיימות ראיות לכאורה המצדיקות את פסילת הרשיון עד להחלטה אחרת, וכך הורה.
5. הצדדים זומנו לדיון נוסף שנקבע ליום 20.11.2022. בפתח אותו דיון ביקש המערער כי המותב יפסול עצמו מלדון בבקשה לפסילת רשיונו עד תום ההליכים בטענה כי המותב כבר קבע בהליך הקודם, שבו נדונה הארכת הפסילה של הרישיון, כי קיימות ראיות לכאורה "לאחריותו של המשיב [המערער כאן] לגרם התאונה ותוצאותיה הטרגיות" וכי נשקפת ממנו מסוכנות. עוד הלין המערער על כך שבדיון מיום 28.9.2022 קיים המותב שיג ושיח עם בא-כוח המדינה במעמד צד אחד, במהלכו נחשף המותב לחומרי חקירה תוך שנשללה מבא כוח המערער האפשרות לחקור את נציג המשטרה. נסיבות אלו, כך נטען, מעידות על פגיעה במראית פני הצדק ועל כך שהמותב גיבש דעה בשאלות העיקריות הטעונות הכרעה במסגרת ההליך לפסילת הרשיון עד תום ההליכים. המערער הוסיף וטען כי בהליכים פליליים, המותב המנהל את ההליך עד כתב האישום וכן בבקשה למעצר, אינו המותב שמנהל דיונים במעצרי ימים ועד תום ההליכים, ולשיטתו גם בענייננו היה מקום לקבוע מותב אחר שידון בפסילת הרשיון עד תום ההליכים.
6. בהחלטה מיום 5.12.2022 דחה המותב את בקשת הפסילה וקבע כי לא מתקיימות בענייננו נסיבות המקימות חשש ממשי למשוא פנים (להלן: החלטת הפסלות). המותב ציין כי כבר נקבע בעבר שאין די בעובדה ששופט דן בהליכי מעצר של נאשם כדי לפסול אותו מלדון בהליך העיקרי לגופו. עמדה זו, כך צוין בהחלטת הפסלות, חלה מקל וחומר בענייננו שכן ההליך הקודם היה הליך מקדמי, וכך גם הדיון שהתקיים בהליך לפסילה עד תום ההליכים, אשר שונה בתכלית מהליכי מעצרים עד תום ההליכים שבהם עומדת על הפרק חירותו האישית של הנאשם. כמו כן צוין כי הרף הראייתי שלו נדרש המותב בהליך הקודם היה נמוך לעומת זה הדרוש בהליך הנדון, בו תיבחן פסילת רשיונו של המערער לתקופה ממושכת עד תום ההליכים. אשר לדיון שהתקיים ביום 28.9.2022, ציין המותב כי אכן התקיימה "שיחה עם בוחן המשטרה" טרם שהוגש כתב האישום, אך בשלב זה של ההליך לא הייתה למערער זכות מוקנית מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 לעיין בחומר החקירה ולהיחשף לתוכנו. כמו כן צוין כי הבירור שנערך עם נציג המשטרה היה הכרחי לצורך קבלת החלטה מבוססת וצודקת בהליך הקודם; כי תשובותיו של נציג המשטרה תועדו בפרוטוקול הדיון; כי הבירור נערך שלא בפני המערער על מנת שלא לחשוף אותו לראיות באופן שעלול לסכל את החקירה; וכי ממילא חשיפת המותב לחומר חקירה כזה או אחר היא פרקטיקה מקובלת. על רקע

האמור קבע המותב כי דין הבקשה להידחות.

7. מכאן הערער שלפניי, בו שב המערער וחוזר על עיקר הטענות שהועלו בפני המותב. לטענתו, בקשה לפסילת רישיון עד תום ההליכים מצריכה קביעה שיפוטית בדבר קיומן של ראיות לכאורה באשר לאשמת הנהג ודבר מסוכנתו. קביעות אלו, כך נטען, צריכות להתקבל רק לאחר שהנאשם מקבל לידי את חומר החקירה ולאחר שניתנת לו הזדמנות להעלות את טענותיו ביחס לראיות נגדו. ואולם, בעניינינו, נטען כי המותב גיבש את עמדתו בעניין זה כבר במסגרת ההליך הקודם שבו זכות הטיעון של המערער הייתה מוגבלת ולא הייתה באפשרותו להתגונן כדבעי. לעמדת המערער, בעוד שבהליך הקודם להארכת שלילת הרישיון, יכול היה המותב לבסס את החלטתו על קיומו של "חשד סביר", המותב קבע כי קיימות "ראיות לכאורה" לאחריותו לקרות התאונה וכי עומדת לו חזקת המסוכנות. לעמדת המערער, קביעות אלו – אשר נשענות על רף ראייתי גבוה יותר מזה שהיה דרוש בהליך הקודם – מעידות על כך שדעתו של המותב ננעלה. בשולי הדברים טוען המערער כי המותב האריך את רישיונו לתקופה העולה על פרק הזמן שהתבקש על ידי המדינה במסגרת ההליך הקודם; כי המותב לא התייחס לטענת המערער בדבר פגיעה במראית פני הצדק; וכי המותב האריך את תקופת שלילת הרישיון שלא בפניו מבלי שנשמעו טיעוניו לעניין זה. כל אלו, לטענת המערער, מחזקים אף הם את המסקנה לפיה מתגבשות בעניינינו עילות לפסילת המותב בהתאם לאמור בסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט).

8. המדינה מצדה טוענת כי דין הערער להידחות. לטענתה, היחס בין הליך פסילה מנהלית ובין הליך פסילת רישיון עד תום ההליכים, דומה ליחס שבין הליך מעצר ימים ובין הליך מעצר עד תום ההליכים, ומשכך ניתן להקיש לעניינינו מהפסיקה הדנה בענייני פסלות בהליכי מעצרים. המדינה מפנה בהקשר זה למספר החלטות שניתנו על ידי בית המשפט העליון ובהן נקבע כי העובדה שמותב דן בהליך מעצר של נאשם היא עצמה אינה מקימה חשש למשוא פנים ביחס להליך העיקרי. קביעות אלו, לעמדת המדינה, יפות לעניינינו. לטענתה, משנקבע בפסיקה כי מותב שנחשף לראיות בהליך מעצר יכול לקבל החלטה סופית בתיק העיקרי, קל וחומר שמותב אשר נחשף לחומר ראיות בהליך מקדמי אחד אינו פסול מלקבל החלטה זמנית בהליך מקדמי אחר. כמו כן נטען כי בשני ההליכים המקדמיים שבהם דן המותב, נחשף בית המשפט לחומר הראיות בצורתו "הגולמית", ומשכך פחת החשש להשפעה בלתי ראויה על שיקול דעתו של המותב הדן בהליך המאוחר יותר; כי התשתית הראייתית שעמדה בפני בית המשפט בהליך הקודם הייתה מצומצמת מזו שבהליך עד תום ההליכים, בו התווספה חוות דעת סופית של בוחן התנועה, נחקרו מעורבים נוספים ועוד; וכי ממילא ההחלטות שקיבל המותב בענייניו של המערער הן החלטות זמניות שאינן נוגעות להליך העיקרי. המדינה טוענת, בנוסף, כי ללא קשר להחלטת המותב בהליך הקודם, הדין קובע שדי בהגשת כתב אישום כדי להקים חזקה בדבר מסוכנות ולהורות על פסילת רישיון עד תום ההליכים (בש"פ 6757/09 מזרחי נ' מדינת ישראל (14.9.2009)). על כן, כך נטען, החלטת המותב מיום 3.10.2022 אינה מעלה ואינה מורידה לעניין זה. על רקע האמור, טוענת המדינה כי בנסיבות העניין אין חשש לקיומו של משוא פנים או לפגיעה במראית פני הצדק ודין הבקשה להידחות.

9. ביום 16.1.2023 הגיש המערער בקשה להגיב לטענות המדינה. בתמצית, המערער טוען כי הפסיקה שאליה הפנתה המדינה אינה רלבנטית לעניינינו; כי ההליך הקודם התנהל בסמיכות זמנים להליך הנוכחי לפסילת הרישיון עד תום ההליכים, כך שקביעות המותב בהליך הקודם זכורות למותב ואף משרתות אותו, כעולה מהחלטת הפסלות, לצורך ההליך הנוכחי; כי התשתית הראייתית שהונחה בפני המותב בהליך הקודם אינה שונה באופן מהותי מזו שמונחת בפניו בהליך הנוכחי לפסילה עד תום ההליכים; וכי אין בעובדה שמדובר בהחלטות "זמניות" כדי לשנות מהעובדה שדעתו של המותב ננעלה בהינתן ההליך הקודם. לבסוף מציינ המערער כי דיון בדבר קיומן של ראיות לכאורה בענייניו של נאשם מחייב "רגישות" מוגברת ובעניינינו יש לוודא כי זכויותיו להליך הוגן יישמרו, מבלי שהמותב הדן בענייניו יהיה שבוי בדעות קדומות שהביע בהחלטה קודמת זמן קצר לפני שהוגש כתב האישום בענייניו.

10. לאחר שעיינתי בחומר שהונח לפניי ושקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערער

להידחות. כפי שנפסק, לא אחת, העובדה ששופט דן בהליך קודם הנוגע לאותה פרשה, אינה מקימה, כשלעצמה, עילת פסילה לפי סעיף 77 לחוק בתי המשפט. ואכן, לא פעם יושב שופט בדין בין אותם צדדים יותר מפעם אחת באותו התיק בגלגוליו השונים (ע"א 4464/10 Cannon Rubber Ltd נ' נדל-רגב, פסקה 6 (16.8.2010); ע"א 2142/19 פלוני נ' פלונית, פסקה 6 (5.5.2019)). על מנת לבסס עילת פסילה, יש לבחון כל מקרה לגופו ולהשתכנע כי אכן נוצר חשש ממשי למשוא פנים (ע"פ 7968/06 סבן יעקב בע"מ נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית אונו, פסקה 3 (7.1.2007); יגאל מרזל דיני פסלות שופט (תשס"ו) 265-269).

בענייננו לא שוכנעתי כי זה המצב.

11. טענתו העיקרית של המערער היא כי החלטת המותב בהליך הקודם מעידה על כך שדעתו ננעלה, בהינתן קביעותיו לעניין קיומן של ראיות לכאורה באשר לאחריותו לקרות התאונה ולמסוכנותו. קביעות אלו כך נטען, נוגעות לסוגיות הטעונות הכרעה בבקשה לפסילת רישיון הנהיגה עד תום ההליכים ומשליכות על ההכרעה בהן.

אין בידי לקבלטענה זו. עיון בהחלטת המותב מיום 3.10.2022 בהליך הקודם מעלה כי המותב התייחס לחומר הראיות שהונח בפניו ועל בסיסו קבע קביעות לכאוריות, בשלב שבו התבקשה הארכת שלילת הרישיון לתקופה נוספת לצורך השלמות החקירה. זאת, עד אשר יוגש כתב אישום בעניינו של המערער. באותה החלטהאף ציין המותב כי חומר הראיות שהונח בפניו הוא חלקי, שכן חקירת התאונה טרם הושלמה; כי עבודת בוחן התנועה טרם הסתיימה והוא טרם גיבש את מסקנותיו והמלצותיו בעניין הנדון; וכי יש מקום לבצע פעולות חקירה נוספות ובהן גביית עדויות נוספות, קבלת מסמכים מצדדים שלישיים ועוד. קביעה זו בדבר הצורך לנקוט פעולות חקירה נוספות, בצירוף העובדה שבית המשפט הבהיר בהחלטתו מיום 3.10.2022 כי מסקנותיו בשלב זה נסמכות על ראיות לכאוריות מבלי להידרש למשקלן ולמהימנותן, מלמדות כי המותב לא גיבש דעה נחרצת בעניינו של המערער וכי דעתו פתוחה לבחון קביעותיו אלהמחדש על יסוד מלוא החומר שיוצג בפניו בהליך לפסילת רישיונו של המערער עד תום ההליכים(ע"פ 2321/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (2.4.2009)).

12. כמו כן, לא מצאתי בהחלטה מיום 3.10.2022 כי המותב קבע מסמרות באשר למסוכנות המערער. בהקשר זה נקבע כי קמה לגבי המערער חזקת מסוכנות וכי בשלב זה של הדיון המערער לא הצליח לסתור חזקה זו. קביעות אלו אף הן אינן מלמדות על כך שדעתו של המותב "ננעלה" באופן שימנע ממנו לדון באובייקטיביות ובמקצועיות הנדרשת בהליך פסילת הרישיון של המערער עד תום ההליכים. על כך יש להוסיף כי השיקולים הנשקלים במסגרת בקשה להארכה זמנית של שלילת רישיון אינם זהים בהכרח לאלו הנבחנים בבקשה לפסילת הרישיון עד תום ההליכים. כפי שציין המותב, בהליך לפסילת רישיון עד תום ההליכים נדרשת בחינה מעמיקה ורף ראייתי גבוה יותר. לכל אלו יש להוסיף כי שני ההליכים שבהם דן המותב בעניינו של המערער הם הליכים מקדמיים, שאינם נוגעים להליך העיקרי התלוי ועומד בעניינו. לבסוף יש לציין כי המותב הבהיר בהחלטת הפסלות כי לא גיבש דעתו בעניינו של המערער - לא לעניין הראיות הקיימות בתיק ולא לעניין מסוכנותו-ובשים לב להנחת היסוד בדבר מקצועיות השופט היושב בדין, חזקה על המותב כי אכן יבחן את ההליך לפסילת רישיונו של המערער עד תום ההליכים, באופן נטול פניות בהתאם לכלל הראיות והטענותשיובאו בפניו.

13. סיכומם של דברים, מן הטעמים שמיניתי לעיל - הערעור נדחה.

ניתן היום, ז' בשבט התשפ"ג (29.1.2023).
